

Esy-li spěwał,
Pitnje džělat,
Strowja cze
Eswójbnj statof,
A twój swjatosf
Eradny je.

Sa staw spróznj
Kapoj móznj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Pšches spať měrnj
Ezerstwosć da.

Nječ ty spěwajš,
Eswěrnje džělatš
Wšchědne dnj;
Džeń pak swjaty,
Duschi daty,
Wotpocznj ty.

S njebješ mana
Nječ czi kmana
Žiwosć je;
Žiwa woda,
Kiz Bóh poda,
Wotšchew cze!

F.

Szerbiske njedželiske łopjena.

Wudawa šo kóždu šobotu w Esmolerjez knižiczišchczereni w Budyšchinje a je tam ja šchwórtlětnu pšchedplatu 40 np. dostacž.

Sswjatkj.

Efest. 1, 15—18.

Bóh našeho Knjesa Jesom Khrysta, tón
Wótz teje cžescze, daj wam ducha teho rosoma a
šjewjenja. Hamjeń.

O najwješelišche, o najšbóžnišche
Šnady polniczke šwjatki wy!

Troshtarja mamy,

Ežescz jemu damy!

Wješel, wješel šo, zyrkej ty!

Eswjatkj tu šu! Lubosne, wješele šwjatki! Wo
ežim pak dyrbjju k wam rěcžecž? Dyrbjju waš na to
dopomnicž, šo je šo nětk dopjelniło, šchtož Bóh, luby
Knjes, šlubil běšche pšches rót Šoela: „Šlaj, ja čžu wot
mojeho ducha wulecž na wšcho cžělo, a budže šo stacž, šo
kóždy, kiž šo k mjenu teho Knjesa woła, budže šbóžny.“
Je trjeba wo tym powjedacž, kak je šo wulecže šwjateho
Ducha stalo a kak bu š tym kšchescžijanška zyrkej šaložena?
Kak buchu wučžomnižy po Knjesowym šlubjenju na tutym
dnju kšchecženi je šwjatym Duchom a š wohenjom a
š wyšoka wuhotowani na šwoje wulke powołanje a šu
nětk šchli po wšchej jemi. A hlaj, Šešufowa zyrkej,
podobna w šwojim špocžatku žonopowemu šornu, kotrež
je to najmjeńšche mjes wšchitkimi šymjenjemi, je narostla
wulki šchtom, kotrehož hałošy w našchim cžafu šapocžinaja
došahacž pšches žyłu semju. S prawom šu pošlednjemu
lěštotetku narjekli lěštotetk mišionštwa: žadny lud škoro,
do kotrehož njebudžichu hižo mišionšyžy pošli šwoju nohu

štajili, žadny kraj škoro, w kotrymž njebudžišche šo ša-
kšyšchala lubošna powjescž wo Khrystušu. Šešufowa zyrkej
podobna kwašu, a hlaj — kusk kwaša pšchekišche žyke
cžěšto. To je šwonkowne rošcženje.

Alle hlaj, tu šu duchowne plody, kotrež wulaty Duch
tych šwjatkow šobu pšchinješe. Nješku te, kotrež Bóh
pšches profetu Ezechiela wěšchčil a šlubil je: Šlaj, ja čžu
wam nowu wutrobu dacž a čžu wam noweho Ducha do
waš dacž; a čžu kamjentnu wutrobu š waschego cžěla
wšacž a čžu wam mjašnu wutrobu dacž. Mój luby
kšchescžijano, ty šu, kajtaž twoja wutroba je; wutroba
ežini ežlowjeka. Šchtož ma nowu wutrobu, tón je nowy
ežlowjek. Tajkeho čže Bóh šwjaty Duch tebje šcžinicz, šo
by nětk w prawdošcži a ežištošcži pšched Bohom žiwy byk.
Alle hlaj, šwjaty Duch čže wuproschenty bycž. Teho dla
špomina šwjaty japošchtoł Pawoł w šwojej modlitwje na
šwojich lubnych Efešijskich, šo by Bóh našeho Knjesa
Jesom Khrysta jim dał ducha teho rosoma a šjewjenja
k šwojemu šamemu pošnacžu.

1. Boha pošnacž, šchto njeby to čžył! Nješku
mudri tuteho šwěta pšches lěštotetki a lěttawšynty šwět-
neho wobštacža to ežinili, nješku jich wjele cžaf šwojeho
šemškeho žiwjenja ša tym štali, šo bychu Boha wušlědžili
a namakali, ale kotry je namakal? Žadnego Boha njeje
ničto š nich namakal. Dla bludne wotpuče šu pšchischli.
Šišchče dženš je wěrnó šwjate Pawołowe šlowo: tón
šwět pšches šwoju mudrosć njeošnajje Boha w Božej
mudrosći, rěka: wšchón našch rosom š mudrosću — je
ežma; my šmy bludne džeczi, hdyž twój Duch naš

ī jaſnoſcju — ſwojoh' ſwětka njeroſſwęczi. Tón Duch pſchepnta wſchitke węży, tež hlubokoſcž teho Bóſtwa; tuteho roſoma a ſjewjenja bęſche tón Anjeſ ſwojim wuczobnitam ſlubil, prajo: hdyž tón Duch teje wěrnocſže pſchińcž budže, tón budže wam pucž do wſcheje wěrnocſže poſajacž. Tuteho Ducha wuproſy ſebi ſwjaty japoſchtol Pawoł wot Boha, ſo by Bóh naſcheho Anjeſa Jeſom Khrýſta, tón Wótž teje čžeſcže, wam dał ducha teho roſoma a ſjewjenja k ſwojemu ſamemu poſnacžu.

2. Što pať rěka: Boha poſnacž? to rěka: Božu luboſcž ſpoſnacž. Wſchelake kraſne woſebnocſže ſu we ſwjatym Bóſtwe namaćacž: ſwjatoſcž, prawdoſcž, wſchekomóz, węcžnocſcž atd. Ale kajki maſch ſ nich wužitk? Ja čži praju: žaneho! Wjele bóle dyrbiſch ſo jich jara bojecž. Ty hrěſchniko! Boža ſwjatoſcž, prawdoſcž a wſchekomóz budže tebe węcžnje ſatamacž! Tichepotaj! Ale Bóh je luboſcž, njebój ſo! Wjeſel ſo! Hdyž ſo me praſcheſch, ſchtó je Bóh, njebudu čži wotmolwicž, ſwjatoſcž atd., ale luboſcž je Bóh. Luboſcž je najrjeńſcha, najkraſniſcha woſebnocſcž Boža, a w čžim je nam ſwoju luboſcž wopoſajal? Słyſch! Tak je Bóh tón ſwět lubował, ſo wón ſwojeho jenicžteho narodženeho ſyna dał je.

Hdyž wy nětk tule luboſcž Božu ſpoſnajecže, dha macže ſ dohom roſſwětlenej woczi waſcheje myſle, ſo byſcheže wy poſnali, kotra je ta nadžija waſcheho powołanja a kotre je to bohatſtwa jeho kraſneho herbſtwa. Kať ſmy my ſcheſcžijenjo tola bohaczi: naſche njebeſke powołanje, wot naſ na ſemi derje dopjelnjene, dawa nam kraſnu nadžiju, nadžiju węcžneho žiwjenja, węcžneho jjenocženſtwa ſ Bohom. Kraſne herbſtwa je nam wotpoložene a kiwa tym ſwjatym Božim. Njeſmy bohaczi, my wuſwoleni Boži?

O ſo by ſwjaty Duch nam wſchitkim dał tónle roſom a tole ſjewjenje! Tón Duch ſwęczi ſ naſchim duchom, ſo Bože džęczi ſmy; ſmy my pať džęczi, dha ſmy my tež herbojo a ſ waſ herbojo Boži a ſobuherbojo Khrýſtuſowi.

Samjeń.

Senčž.

Jednu rjannu hlóſž naſchich ſerbſkich khěrluſchowych knihow.

Podal K. A. Fiedleř.

Wſched wjazorymi lětami mje ſnaty hudžby-wuſtojnuy ſerbſki knjeſ duchowny pruſkeje Hornjeje Lužicy na woſebje rjannu hlóſž khěrluſcha čžo. 139: „Duſcha, ach duſcha, ty njeſnajecſch ſo“ kedžbliweho ſčžini, prajizy, ſo wón tónle khěrluſch huſto w ſwojim Božim domje ſpěwacž dawa, dokelž ſo jemu jeho hlóſž wubjernje ſpodoba; tola ſ wobžarowanjom wón pſchiſtaji, ſo ma ſpomnjeny khěrluſch jara wjele wopacžnych aſzentow, kotrež pſchi ſpěwanju wulzy jara mola. Za potom domach w choralnej kniſy ſa tym hlóſkom pytach, hdžež jón pod čžiſlom 214 namaćach a widžach, ſo je wón kompoſizija naſcheho wulzy jaſlužbneho hudžbneho miſchtra k. kantora Kozora w Ketliſchach. S wulkim ſpodobanjom hrajach jeho choral a tekſt khěrluſcha ſ hudžbu pſchirunowach, pſchi čžimž ſo polnje pſchewęcžich, kať prawje bę ſpomnjeny knjeſ duchowny budžil. Pod móžnym wobarnowanjom originala pſchiprawich nětko tekſt hudžby ſ tym, ſo w nim 19 porjedženkow wumjedžech. Khěrluſch ſo w tutej formje nětko derje ſpěwacž hodži a takle rěka:

Duſcha, ach duſcha, ty njeſnajecſch ſo;
Hdy by ty ſnala,
Kajka bę prawa
A tajka nětk jažo by ježinila ſo!
Prjedy bę ſwjata,
Nětk lubujecſch ſlo,
Ale ach duſcha, ty njeſnajecſch ſo.

Hdy by ty ſnala, ſchtó na ſebi ma,
So ſy wot Boha,
Semu tať droha,
Wſches krej a ſmjercž Khrýſta tež wufupjena:
Saměſcže, ty by
Eso ſahorila,
Hdy by ty ſnala, ſchtó na ſebi ma.

Glaj, kať twój Wócžez tať lubo čže ma,
So tebi dawa,
Šchtóž ſawoſtawa,
Kať hnadu ſa hnadu čži pſchiwobrocža;
Ale to wſchitko
Pať Jejuſa dla;
Glaj, kať twój Wócžez tať lubo čže ma.

Duſcha, ſchtóž ſmějecſch, to wot Boha maſch;
Wſcho, ſchtóž Bóh ſtwori,
Tu wěſtoſcž twori,
So wot njeho wukhadža wſchitko, ſchtóž maſch;
Ea to wukń ſwěru,
So Wótzej čžeſcž daſch;
Wſchetož ſchtóž ſmějecſch, to wot Boha maſch.

Wſchaf džęcžo poſluſchne ſtarſchim čžeſcž da,^{*)}
Hdyž wono widži,
So nan to hidži,
Šchtóž pſchecžiwu pſchifaſnjam ſtarſchich ſo ſta.
Duſcha, tať dyrbi
Byčž Bóh twoja mſda,
Wutroba jemu njech čžeſcž wſchu tež da.

Štworjenje kóžde ſo pſchiwucžuje
Lutzny wſchaf k temu,
Šchtóž hoji jemu,
A runja to k njemu ſo towarſchuje;
Duſcha, tať pſchiwucž
Eso k Bohu, hidž ſle,
K njemu njech twoja myſl wobſtajnje dže.

Duſcha, ach hladať wſchaf ſ wopjecžizu,
Šchtó ma na ſebi,
So Bóh da tebi
Tu mudroſcž, tu prawdoſcž a ſwjatoſcž, kiž ma.
Wopomń to ſbože,
Čžeſkń njeſbožu tu,
Do předka ſtupaj, niž ſ wopjecžizu!

W u m j e ſ k a ſ.

(Škóncženje.)

Trĩ lěta bęchu jaſchle. Podach ſo k ſtarſchimaj, ſo bych přoſdniny pola njeju pſchepnl. Wſchi poldra ſta tolerjach mĩdy na lěto nanowu khłěb pſchezo hiſchcže derje ſlódžeſche. Njebęch pať trĩ lěta dolho domoj pſchichol; ſo wě, wjedžach, ſo doma tež tať jara na jenu hubu wjazy njeczakaja.

Džěch pęſchi pſches holu. Hižo bliſko pſchi wſy wuhladač mjeſ khójnami ſtareho ſtuleneho ſchědžiwza, kiž njewěcže tam a ſem khelpaſche. Wčžipny, ſchtó móhl to byčž, na njeho džěch. Wuhladač žyſe ſeſtarjeneho muža ſ dolhimi wloſami w maſanej hrubjanej draſcže; wón do ſtareje džeraweje kobjele hriby ſberaſche. Ale hdyž bliže pohladač, pytnych, ſo je najwjazy muchoriſnow a njeſničomnych hribow w kobjeli. Starz na munje ani njepohlada. Prajach jemu „pomhaj Bóh!“ — a wón ſo njedžakowaſche. Duž žyſe bliſko pſchitupich a ſo mało njeſtróžich, ſpoſnawſchi — ſtareho Pětranzu. „Ale Pětranzo“, ſo wopraſchach, „ſchtó dha wy tola čžinicže? waſche hriby džě ſ džerami ſažo won padaju ſ kobjele; a pſche čžo tež tajke ſberacže, kiž tola k ničemu njeſku?“ Pětranz pohlada je ſrudnym wócžkom na munje a rjekny čžicho: Dži praſchej ſo Michala! ja ſ tobu ničžo čžinicž nimam; woſtaj mje!“ S tym ſo w kěřach ſhubi.

Doma ſhonich, ſo je Michal ſe wſcheho ſapocžatka, ſložujo ſo na ſwoje prawo jaťo hoſpodať, nanej jene ſa druhim ſapowjedžal. Wucžinjene ſtwy bę bęřny mloda žona ſa ſo wſala; jedž bę ſo wumjeńkarje podawala ſe ſtajnym hōřchenjom, ſo hdy by tón čžežki wumjeńk njebhł atd. atd. Mjedu a ſadu ſtary Pětranz ženje žaneho doſtal njebę. Michal bęſche to wſcho dozpil pſches mērne ale krute ſapowjedženje wſchěch žadanjom nana. Tutón drje

*) Pěpje: poſlědny ſwětloſtwa čžeſcž ſtarſchimaj rěka,

běšche s wopředka haru hual na zylu wješ, stónczujne pak so do noweho porjadka tak swuczil, so, hdyž žebi wón nowu kobiel kupi — wón běšche so do lěpa nawuczil — jemu ju hospoša hnydom wotemsa je słowami: Sa waš je tola stara dobra došč; wšchalo mōžecze džery spruczkami jatykacž; a khwile, bych rjetka, macze došč k temu.“ S jenyum słowom, stary hobrski, kruty, hordy Pětranz běšche so zyle słabe, wot zuseje wole wotwizne džeczo sežinil.

Běšche njedželu popoldnju. Ssedžach s nanom na kanapeju a kurjach jeho tobač. Tsi dny hižo so deszczit džěšche. Macž kosej warješche a mēješche njemalo nušno: njemōžěšche so do-praschecž, tak so mi tola dže, a sčto cžinju zylu džě, hdyž hym doma, a hacž tola tež ke mšchi khodžu, a sčto mi wari, a sčto schulu njecze atd. Praschěšche so wona jara khětje a ja wot-mołwjach tež spěšchnje došč, so bych mēr mēl, hdyž je wšcho šhonila; ale ja so boju, ja mohł dwě njedželi tak žedžo kuricž a wot-mołwjecž, a pschězo hšchěze praschěnja kōnz bylo njeby.

Kunje běšche macž s kosejowej khanu do kuchiny so kunnla, tu so nasche stwine durje schěroko wotewrichu, a s nimi so nēlajka schěra hromadka nutš wali. Wona so hnydom pschi durjach na lawu cžapny a wustorcži njejabž tajke hluboke a wōtre šdychnjenje, so so mōj s nanom wobaj njemalo nastřōžichnoj. Nan rucze pschisłocži a jawola: „Ale Pětranzo! kajki dha wy tola seže!“

Pětranz bě zyle pschemoknjeny, masany, sapluskany, blōczany. Tsi dny a tsi nozy běšche w lěžu byl. Wón jastona: „Amōtije, dajče mi dobru radu! Se to prawje psched Bohom, so je mōj Michal mje tak daloko pschinješt? Nimam statoka; njeradži dawaju mi jěšč; khodžu w lapach; schulste džeczi maju mje ja blajna...“ Seho hlōž běšche słabn kaž džěczazy, ale hrošny a khutny kaž řudnika hlōž.

Nan s krotka wōtmolwi: „Nē, Pětranzo, to njeje prawje.“ Kaž by jeho nēchtō prasnył, postoczi stuleny stary muž jašo s lawy, pschi cžimž mējach skladosč, jeho roshorjene mješwocze a hrošnje řapazej wōczžy wuhladacž. Chyžchmōj njewocžakaneho hoščža šdžeržecž, so by so wuhuškil a nēšcto cžopłeho wupil, ale wón naju słowa najšerje ani njejařlyšcha.

Duž pōřla nan řotru, so by pohladala, hđže Pětranz dže; hdyž pak so wona s powjesežu wrōczi, so je do korežmy šchol, so špokojichmōj. „Sčto budžěšche žebi to psched šjomu lētami myřli!“ džuch k nanej; tutōn pak snapschecžiw: „Hubjene wocžehnjene řyna a hordocž nana stej mje pschězo bolitej; ale dadža dha žebi tajzy ludžo hdy sčto prasč?“

* * *

Sažo hym řobu ke mšchi šchol. Kunje kantor běšche mi pschězele pschepodač a so s zyrkwe wotřalil. Kunje hrjach:

Sčto wē mōj kōnz? wón řnadž je blisło.

Cžas minje so, řmjercž pschilhadža...

Wōřada špewasche nutrije a běšche, kaž so mi řdasche, s mojim piřkanjom špokojom. Tu na jene dobo štrōžele wšchěch wobjachu, hdyž s wēže na wōheń pschewasche. Sa nēkotre mješschiny běšche zyrkej prošna. A so so pschi wšchěch štrōželach a pschi wšchěj cžisčěženž žane nješbože w zyrkwi nješta, drje mējachmy so nimo Božeho huadneho řwariwanja wōřebje řemu džakowacž, so řony s mērom ředžo wostachu, doniž so muřojo rořeřli njeběchu. Samtnych Boži dom a pschěžich so je řylawu, kotraž runje wotjēdže, do nascheje wřny: tam so palešche. Masdala so mi řdasche, so so schula pali; bēch wo tym tak kručze pschěřwēdcženy, so hižo na to myřlach, hđže mohle so džeczi rořwucžowacž, a hđže mohł wucžer byđlicž, doniž so nowa schula njenawari.

Sdyž pak dojedžechmy, so wukopa, so je Pětranz dom w płomjenjach. Hižo palešche so zyla řěcha. Zyhele so pukachu a w powēřje wokōlo lētachy, tak so nēkotre mu džeru do hlōwy wuraschychu. Hižo bēchu wšchē hrjadny widžecž; hižo je wōheń se řwojim tyřazorym woblišowasche; cžerwjemy honacž řloczi na ponosch a wysłajo se řwojimaj płomjenjojtymaj řchidłomaj klazasche.

Michal steješche na dworje a řhladowasche na řwoje palaze byđlo s woblicžom blēdym kaž řmjercž.

Na jene dobo jeho pocža kaž s widliščezemi wokōlo mjetacž, a wón jawola s dybawym hlōžom: „Dha pōjče tola dele, nano!“

Nētko halle wuhladach stareho Pětranza, zyle rořtorhaneho a s řwawymaj rukomaj. Wón mjetasche zyhele s řěchi a torhasche s njecžłowski mi mozami žehliwē lathy a mjetasche je dele.

Sdyž hlōž řwojeho Michala řařlyšcha, wón řchēdžiwu, s řwju řapananu a je řasami řamasanu hlōwu je řwiřłazym woknom won wutřny a s mōžnym hlōžom jawola: „Chyř tola wjedžecž,

sčto ma tu prawo? Tu mam ja rořkajowacž a dale ničto, kaž dołho řym ja řiwu!“

Sažo hrabny wón so palazu deřtu a řchwyrny ju dele wołajo: „Ja řym cze twarił — ja cze jašo torham.“

Mješ tym tež mōj nan pschibēža. „Surjo!“, wón s mōžnym hlōžom jawola, pōj dele a wšcho budže jašo dobre!“

Sažo so Pětranzowa hlōwa wuhny, ale tōnřocž s woknom přenjeho posthoda. Durje wot řhoda na najřtwu bēchu kručze řawrjene, so ničto horje njemōžěšche. Stary Pětranz běšche wōheń na hornjej łubi řaložil a so, hdyž běšche jemu pod řěchu pocžalo pschecžopło byč, na najřtwu dele podał.

Sdyž Pětranz mojeho nana wuhłada, so w jeho mješwocžu nēšcto hibny, kaž by so postřōžil. Potom so hubje wuhmēwł-nyřchtej, hlōwa so jašo řhubi a ruka wutřny wulku horščč žehliwych řěřłow, kotrež wón na wokno pōložil, so so tež wokno řapali.

Sřytawa pocža se řwojim dołhim wodowym řutom wōheń řchwicacž; ale płomjenja twochnywřchi na jenyum mēščze wot wody pschewinjene, na druhim cžim wjeřelscho hrastachu a pōřakowachu a dale bōle wokōlo so hrabachu.

Hižo bēchu cžěřłojō delnje řhodowe durje pschelamali; ja durjemi pak wulki cžěřki řhamor steješche, řiž dyrbješche so tohorunja pschelamacž, chyřsche-li sčto na řhōd. Tajku řrutu twjerdžisnu běšche žebi stary Pětranz natwarił. Tež hornje řhodowe durje bēchu řawrjene. Kunje pōřbēhny nasch cžěřłisłi miřchtr mōžnu řekeru, so by durje pscherařyl, tu so řěcha s wrjěřkōtom a prasłotom pschewali, a — wřcha pōřza bē podarmo.

Masajtra řu řtareho Pětranza zyle cžorneho a pōł řpaleneho s powostankow jeho doma wucžahnyli. Michal da jeho pohrjebacž.

Pětranz mēješche wšcho řawēščene. Michal je džęřa naj-bohatřchi muž wo wřny, — wēřo tež najbōle widžany wote wřchěch. Stary Pětranz je řabyty. Ničto žebi nješwēri wo nim piřnyč, — tež mōj nan niž.

Mješ mi tutōn pōřledni řa řło nima, so řabyč a řamjelcžecž wocžny a njemōžach nješbožowneho řtareho Pětranza, — wopor řerbřkeho wumjēřkřřwa.

Wřhelake s blisłka a s daloka.

— 3. řwjaty džęř řwjatkow řwjeczi so, kaž hižo naspomnichmy, bibliřki řwjedžęř w Minakale. Sserbřke řemščenje řapocžnje so popoldnju w 2 hodž. a budže řnjeř řarař Waltar s Wōřłinka pōřdowacž. W nēřřkim řwjedžęřřkim řemščenju so w 3/4 hodž. řapocžazym je řnjeř řarař řieta s řōřřchenbrody pōřdowanje na řo řal. Bibliřki řwjedžęř chže wam řašo k wutrobje wješč, sčto mamy w naschēj łubej bibliji, na łubym Božim řłowje, kotrež nam pucž k řbōžnojčzi pōřasuje a nař dopomina na řohnowane řkutkowanje bibliřkeho towarřřwa, kotrež so řa to stara, so by řōždy řa tunje pjenješy bibliju dořtal, so by řwēřło łubeho Božeho řłowa pucž namakalo do řōždeho doma. Duž je tež tute towarřřwo naschēje pōřpjerazeje łubosčze hōdne. Duž łubi Sserbja, pschindžęže na bibliřki řwjedžęř do Minakala, niž jenož s Minakalsteje wōřady, ale s zyleje wokōliny. Wř smēščęze bohate řuchowne řohnowanje wot wāřneho řwjedžęnja.

— Sřjednu po řwjatkach dopoldnja w 1/2 10 hodž. řeđdže so kaž řōžde lēto řerbřka pōřdāřřka řonferenza k řwojej hlōwnej řhromadžisnje we winowej řięzi w Budyřchinje. Kaž řlyřchiny, smēje wona wjele wāřneho a wobřchēřneho wuradžowanja. A hlōwnej řhromadžisnje řonferenzy řerbřkeho řuchownřřwa pschisłamkne so pschisłodnju na tym řamym mēřtnje hlōwna řhromadžisna ewangelsko-lutherřkeho řerbřkeho řuhowneho towarřřwa, w kotrež so tež lēne řlicžbowanje pōda. Popoldnju smēje so po řwucžęnym wāřchnju hlōwna řhromadžisna towarřřwa k pōmozny řtudowaznyř Sserbow. Wōřebje na tute řhromadžisnju łubnyř Sserbow pschepřořchujemy s tej pōřřtwu so bychu so w bohatej řicžbje řeřchli; pschetož tole towarřřwo ma tōn wāřny nadawł, wobdarjenyř řynow řhudyř řerbřřch řarřchich pōřpjeracž, so mohli na wyřoku řchulu pschindž a řtudowacž. S tym so to towarřřwo řa pschichod naschēho łuda řtara. Pschetož w tym steji pschichod naschēho łuda, hacž smējemy wōřebje řerbřřch řuchownyř a wucžerjow. Duž je pschisłuschnosč, so wón tole towarřřwo pōřpjeruje s tym, so so jako řobuřřaw řapřacž da. A temu njetřeba do Budyřchina řhodžicž, ale řōždy řnjeř řuchowny to wobřtara. Pschinosch k towarřřwu pōmozny řtudowaznyř Sserbow pak njewucžini na zyle lēto wjazy hacž 1 hr.

— W přenjej řomorje je so nētko wujāřnił, so řa daletwar

želesnizy wot Rakez do Srodka wuhlady tak hubjene njejku. Hdyž je w prusskim hejmje so tonle twar wyschnosczi k rospominanju pschepodal, knjes wyschski meschczanosta Reubler i Budyschina rasiuje ja twar wustupowasche a wyschnosczi proschschy, so by do noweho jednanja i prusskej wyschnosczi dla tejele želesnizy stupila. Sastupjer wyschnoscze wupraji, so budze k temu hotowa, hdyž pruska wyschnosczi pschihilnosczi k twarej pokasa. Duž je nowa nadzija na twar tejele wažneje želesnizy.

— Sańdzemu njedzeli pschihotowa Budyske ewangelske mlodzenzowe towarstwo Bueczaniskej wožadze rjany wjeczor. Towarstwo beshy knjesa duchowneho Reglera, kiž je dolhe leta jako misionar mjes Burami skutkował, dobył sa pschednoscht wo „wojowanju Burow sa hwoju hwohodnoscz“. So beshy powshittowne jahorjenje wo tym hlyschecz, sa to beshy sjawne dopokajmo, so beshy hoschczenowa jala pschemala, so mohli tam wshitzu ruma namakacz, kiž beshy pschihyli na sajimawy pschednoscht poschluchacz. Knjes farať ryczeť Kubiza postrowi i wutrobnymi hlowami knjesa duchowneho Reglera. Ma to knjes duchowny Regler pschednoschowasche wo wobstejnosczech w južnej Afrizy a be jasnije posnaczi, so je won ham kraj a ludzi jesnal. Neshdže poldra hodzinu won pschednoschowasche a tola bhchu rad hshchže dljeje na njeho poschluchali. Sajimawe bhchu žiwe wobrasy se žiwjenja Burow, kotrež hobotstawy mlodzenzowego towarstwa pschedstajachu. Wulzy spokojeni wrócizhu so wshitzu domoj. Tonle pschednoscht hlyschecz budze tež Serbam w druhich stronach jara žadana a witana wěz. Duž je nam hwjebelaze, so hlyschimy, so chze knjes duchowny Regler tež druhdže w Serbach hwoj pschednoscht dzeržecz. Najskerje budze won w najbližichim čašku we Wjeliz hoschczenu w Malešcheczach pschednoschowacz. Jeho pschednoscht budze tež tam hwojich jahorjennyh pschihopshlucharjom namakacz.

— Dwe frudnej powjeseci stej w sańdzennym tydzenu doichlej i Franzowiskeje — jena powjeda wo žaložnym njesbožu — druga wo pscheklepanym jebanstwje, wo kajtimž drje dolho hlyschecz bylo njeje, pschi kotrymž so wo 56 milionow frankow jedna. Wo tutych frudzonnych podawkach lubym čitarjam krótku powjesecz podamy: 1. wo žaložnym njesbožu, kotrež je so meło w franzowiskich kolonijach, na kupje Martinique a blislich kupach, kotrež k ranju polnožneje Ameriki leža a k tak mjenowanej wjeczornej Indiskej hlyschēja, hdžež je neshdy Kolombus přeni krócž nohu na kraj noweho hweta stajil. Ma kupje Martinique je woheń pluwaza hora Mont Pelée. Eso nadžachu, so je wona woczichla, dofelž na 50 lět ničžo wot hwojeje kažazeje mozy pokajala njeje. N neshdže je na dobo wudyrila a na hróšbne waschnje hwoju saniczazu mōž hjewila. Kražne a lubošne město tam ležesche pschi morju St. Pierre — a neshdže je tam sa mało hodzinow wsho hromada popjela a rospadankow. Neshdže 25,000 čłowjekow je žaložnu hujercz namakalo psches žehliwu lawu, kotraž so wshudžom žolmjesche, abo psches woheńowy deschczit a žehliwe kamjenje — a so prascha, hacž tale licžba pscheniska njeje. Wohužel so tež wulkany na blislich kupach hibaja. Tež na kupje St. Luzija je woheńpluwaza hora Soufrière wudyrila a neshdže 1600 ludzi morila. Žaložne to njesbože, kajtez dolho njepomnimy, kotrež pak naž sažo dopomina na našču čłowšku hlaboscz, kak my i našchim rošomom a wunamafanjom tola ničžo njesamōžemy pscheczimo mozy i wyhokoscz. Tole njesbože naž dopomina na wudyrjenje Besuwa w lěče 79, hdžež bušhtaj italskej měšči Pompeji a Herkulanum sašypnjenej. Pscheczimo kajtim mozam džanža hshchže runje tak hlabi stejimy, kaž tehdom.

2. Dale pak pižaja wo wulkim jebanstwju, psches kotrež je so franzowski lud na 25 lět wot žonskeje sašlepicz dal. So je so franzowiske hudištvo do pašlow popadnyčž dalo, po wshchch krajach hubjeny sačizschy čžini a nahladnosczzi franzowiskeho hudištwa njeshluzi. Prosty čłowjek je pschekwapjenny, hdyž dyrbi hewi myšlicž, so je kajtele jebanštvo w našchim čašku hshchže mōžne a tola je hola wěrnoscž. Wěz ma so neshdže tak: W městaczku hrijedžneje Franzowiskeje beshchtej dwě hoshje i mjenom Murignak žiwej, kotrež žonjaze hlobuki dželaschtej. Ženej beshche tole jednore žiwjenje wostudle — wona čžyhiche bohata a widžana bhcz. Duž so najprijedy žama semjanku sežini, so mjenujo i Murignak. Potom hewi rjanu bajku wumyšli, kak by hewi hwoje žiwjenje po hwojich žadanjach sežinicž mohla: žaložnje bohaty Amerikanski do jejnyh hšlamow saštupi, tam bu jemu na dobo hubjenje, wona i nim do Stalskeje puczuje a jeho w hhorosczzi hlada; pod jejnymaj rukomaj won wumrije a jej njelicžomne samoženje jawostaji. Echtož beshche

hewi takle wumyšlila, wona neshdže sa wěrnoscž wudawa; bohaty semrjetu dostanje to mjeno Kramford, testament je pjećza 6. sept. 1877 w Rizza (w Stalskej) jestajany a jawostajenštvo wuczini 100 millionow. Ludžo hlyšcha, so džiwaja, ale — wěrja. Bohata herbowka namaka widžaneho nawoženu, Humberta, hyna předawshcheho prawisniškeho ministra Franzowiskeje. S tej žentwu do najwobšebniškeho towarštwa saštupi. So by to jebanštwa dla testamenta wobtruczila, da dwemaj wujomaj semrjeteho bohateho Amerikancija wustupicz, kotraž so po šdaczju na drugi testament powolataj, po kotrymž knjeni Humbertowa jenož lětnu rentu dostawa. S tutymaj wujomaj so wona po hudištwach wokoło bēdži. Wshelake wuhudy jej wobtruczazu sšladnoscz posšiczuja, ludžom i požčoukami 56 millionow wuzhacz, dofelž jej wěrja, so wona woprawdže 100 millionow wobšedži. Wshchalo wona i tymaj wujomaj wo te 100 millionow sšoržesche, duž dyrbjachu jow tola bhcz a wona džē beshche widžana žona. Duž je sšoncžnje hshchže neshdže pōdla sašluzicz. Wshchitke banke jej pjenjesh podtykowachu a wona rosumjesche přenjeho wēricžela psches nowe požčouki spokojicz. Haj, wona hamo nowiny, jawēšczaze towarštvo a dobrocžeske wustawy sažoz — jejne mjeno so wshudžom mjenowasche. Ale hdže bhchu neshdže te 100 millionow — hdže ton poklad. Ton ležesche w hrodže knjeni Humbertoweje. Tam stejesche želesny kaschczit, w kotrymž beshche po wudawanju woprawdžity testament a te 100 millionow, a kotryž beshche so po hudiškim wurunanju na schibalske waschnje wot teju dweju wujow, kotrejuž ženje ničto wohladał njeje a kotraž staj so jenož psches rēcznikow saštupicz daloj, Humbertowej do hšowanja dal i tym wumēnjenjom, so so pschi hšubjenju wshchitlich prawow do pšacziweho sšoncžanja prožeka woczinjecz njeshmje. N franzowski hudi je woprawdže tonle želesny kaschczit sašnglował so njeprašchejo, hacž tež neshdže w kaschcziku je. Wōn so tež njeje sa woprawdžitim testamentom praschal a je i wotpisłami so spokojil. Wo 56 millionow je so franzowski lud wot schibaleje žony hšebacz dal. Přjedy hacž sa jebanstwom pschihdžechu, je Humbertowa je hwojim mandželskim so i prócha meła a ničto njewē, hdže hu. N shdže beshche w želesnym kaschcziku, hdyž jōn hudištvo woczini? Nimo druhich papjerkow, kotrež ani pjenjēška hōdne njeshku — hšolowowy knesl. To dyrbi hšano wuhmēshenje bhcz na hšuposcz jejnyh wēricželow, kotřiz hu so tak sa nōž wodžicz dali. Šrudne to wopokajmo, so mōže so kajte jebanštvo w franzowiskim ludu štačž a to psched woczomaj hudištwa. Wohužel to sa to hšwedczu, so hu ludowe smuštowne wobstejnoscze w Franzowiskej jara nakazene.

— Psched krótkim hlyschachmy, so je nadzija, so so mjes Žendželstej a burami sšoncžnje mēr sežini. Žednanja hacž dotal k žanemu kōnzej dowjedle njeshku — a Bohu žel tež njedowjedu, pschetož Žendželčzenjo drje najprijedy w hwojich čžehnosczach burow wabicž dadža, so bhchu jednanja sapočeli, ale potom sažo hordostuje se hwojimi žadanjami wustupuja. Burjo w hwojej smušitosczzi pak so njedadža do mecha tyknyčž, ale hwoju njewotwišnoscz hewi žadaja. K temu je sažo na sjawne pschischlo, so hu burjo w pohlednich dnjach wažne dobyčža čžinili. Wot Žendželčanow to wshch hšonicž njeje, pschetož woni stajnje selhātne powjesče wo wōjnje do hweta trubja. Šrudnje je, teje krawnej dolhej wōjnje pschihladowacz, ale wē so tež, kōždy buram pschecje, so bhchu hwoje prawo dozpili a Žendželčzenjo pravu mšdu sa hwoju njehčžomnoscz dostali.

K rospominanju.

To so njehodži, luby čłowjecze, so je twoje woblicžo k njehšam wobrocžene a ty čžył wutrobu horje wobrocžicz. Wšele bóle dyrbi wutroba sa woczomaj hladacz.

*
*
Ahrystuž ma hwoje prawo w njehšech: najprijedy, dofelž je jeniczkonarodženy hyn Woži a herba nade wshchēm; i druga, dofelž je njehšeka psches hwoje čžerpjenje a wumrjecze dobył. Žene prawo na njehšeka hšam sa so sšhowa, druge dobyte prawo dari wōn nam.

Dalishche dobrowolne dary sa wohe armeniske hšyoty:

N. N. i K. dar lubosczje sa wohe džeczatka . . . . . 3 hr.

W mjenje wobohich hšyotow praji wutrobnu džat

Gólcž, redaktor.